WIND MEE

Een bijzonder verhaal van bijzondere mensen

Fietswerkplaats Boschveld Werkt

WIND MEE

Een bijzonder verhaal van bijzondere mensen

Fietswerkplaats Boschveld Werkt

Tekst
Wim van Deurzen | tbwvd@home.nl

Vormgeving
Henk Stuiver Visuele communicatie & Beeld
www.henkstuiver.nl

Fotografie
Olaf Smit | fotoburosmit@home.nl
Henk Stuiver | info@henkstuiver.nl

Coverfoto
Henk Stuiver

Dit is een uitgave van Fietswerkplaats Boschveld Werkt in samenwerking met Werkwinkel De Copernikkel. Het is het eerste boekje in de serie Boschveldse Kroonjuwelen. Wind Mee is mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van Stichting Dynamis, BrabantWonen, Sociaal Fonds Den Bosch, Kemps, Stichting Buurt Activiteiten Boschveld en de gemeente 's-Hertogenbosch.

Bestellen?
Maak 10,00 euro (inclusief verzendkosten) over op rekening NL85 TRIO 0197965032 t.n.v. De Coppernikkel o.v.v. Wind Mee.
Het boekje is voor 7,50 euro te koop in Fietswerkplaats Boschveld Werkt en Werkwinkel De Copernikkel.

Trots en eigenzinnig

Soms weet je bij binnenkomst al dat je goed zit. Je voelt je onmiddellijk thuis. Dat is wat veel deelnemers en bezoekers ongetwijfeld hebben ervaren toen zij de eerste stap over de drempel van Fietswerkplaats Boschveld Werkt zetten. Je komt binnen in een gezellige ruimte. Aan de ronde tafel zitten mannen en vrouwen. Ze overleggen over reparaties en de fietslessen van de volgende dag, buurten volop en drinken koffie en thee. Iemand schenkt de lege kopjes bij. Op verschillende plekken in de ruimte zijn mensen hun fiets aan het repareren. Ze zijn bezig met kabeltjes, tandwielen en kettingen. Met tangetjes, moeren en fietspompen. Aan de werkbank legt iemand uit hoe je een wiel spaakt. Enkele kinderen lopen binnen om iets te vragen over hun vaste woensdagmiddag. Het is een mooi schouwspel. Kleurrijk, zoals Boschveld zelf. Gemoedelijk, gastvrij en gezellig. Het is een plek in Boschveld waar je graag komt en anderen met plezier mee naartoe neemt.

Ongeveer negen jaar geleden begon het allemaal. Heel klein toen nog. Vanuit twee kanten die elkaar later vonden in de fietswerkplaats aan de Kelvinstraat. Veel bewoners van Boschveld - van jong tot oud, man en vrouw - hebben de weg daarheen gevonden. We praten al gauw over 120 kinderen, 200 vrouwen en 150 mannen. Naar schatting 75 vrouwen hebben leren fietsen. Flinke aantallen. Zij repareerden met elkaar toch gauw zo'n 2000 fietsen. Je ziet bewoners die eerder aarzelend binnenkwamen, bezig alsof ze nooit anders hebben gedaan. Mensen die nog geen ventieldopje konden losdraaien, zijn nu steunpilaren van de fietswerkplaats. Bewoners groeien en ontwikkelen zich op een geleidelijke en natuurlijke manier. De Boschveld-manier. Daar beginnen waar je moet beginnen. Met respect voor anderen en oog voor ieders talent. Stap voor stap en in eigen tempo.

Dit boekje vertelt de trots van iedereen die bij de fietswerkplaats is betrokken. De verhalen laten meteen zien waarom dit soort initiatieven zo waardevol zijn. Ze zijn het cement van de wijk, de smeerolie van Boschveld om het in fietstermen te zeggen. De verbinding tussen allerlei activiteiten en bewoners die ervoor zorgen dat Boschveld een fijne wijk is en blijft. De fietswerkplaats draagt daar op geheel eigen wijze haar steentje aan bij. Trots en eigenzinnig.

> 'In de afgelopen jaren hebben toch gauw zo'n vijfhonderd kinderen, vrouwen en mannen de weg naar de fietswerkplaats gevonden. Zij repareerden met elkaar zo'n tweeduizend fietsen.'

V.l.n.r. Shaxawan, Becan, Jack, Murat, Ahmad en Abdilmajid.

In een kleurrijk Boschveld

Boschveld is een bijzondere wijk met bijzondere bewoners. Het ligt aan de westkant van 's-Hertogenbosch. Achter het station en langs het spoor wonen en leven ruim 3000 mensen in zo'n 1500 woningen. Boschveld is een kleurrijke wijk met meer dan veertig procent bewoners van buitenlandse komaf. Er huizen zestig nationaliteiten. Is zo'n mix van bewoners elders weleens een bron van spanningen, in Boschveld is daar eigenlijk weinig tot niets van te merken. Bewoners wonen als goede buren samen, zijn actief en hebben duidelijk iets over voor hun wijk. Dat zie je terug aan de vele activiteiten en initiatieven die Boschveld rijk is.

De Boschveld-wereldkeuken in bedrijf. Sakina brengt het eten op smaak.

Boschveld was altijd al een actieve wijk. De voorgestelde sloop van de woningen nu zo'n dertien jaar geleden versterkte dat alleen maar. Het idee om het woongebied om te toveren tot stedelijk gebied, vergelijkbaar met het naastgelegen Paleiskwartier, bracht veel bewoners in actie. Niet alleen omdat zij hun woning kwijtraakten, maar eigenlijk hun hele wijk. De acties hadden succes, want de aanvankelijke plannen zijn flink aan de wensen van de bewoners aangepast. De crisis in de huizenbouw in de jaren erna heeft ongetwijfeld een flink woordje meegesproken.

Samen aanpakken

Het geslaagde verzet tegen de plannen heeft de wijk veel energie gegeven. De bewoners zijn sindsdien een natuurlijke gesprekspartner van gemeente en andere instellingen, zoals woningcorporaties en welzijnsinstellingen. Ook al zijn de contacten wel voor verbetering vatbaar, niemand kan meer om de bewoners heen. Dat Boschveld enkele oud-opbouwwerkers in huis heeft die - gepokt en gemazeld in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw - nu ook de handen uit de mouwen steken, is zeker van invloed. Zij pakken samen met andere bewoners aan. Bewoners met bewoners.

Loopt over

De wijk loopt over van activiteit. Zeker in vergelijking met andere Bossche wijken. Toch zullen actieve bewoners erop wijzen dat veel werk neerkomt op een vaste groep vrijwilligers. Boschveld Boent was jarenlang de enige Bossche wijkschoonmaakactie voordat de gemeente het idee in een andere vorm naar anderewijken transporteerde. Wat te zeggen van werkwinkel De Copernikkel waar de klussendienst en de reparatiestraat onder dak zijn, de 59% Boschveldband die regelmatig in de wijk optreedt, de Boschveldtuin die groeit en bloeit, de Boschveld-wereldkeuken die internationale gerechten op de kaart heeft gezet, de Buurtvrouwen die hun buren bezoeken, en de bewoners van de Vrije pc die computers maken, les geven en af en toe computers ter beschikking stellen aan andere bewoners die ze hard nodig hebben. De fietswerkplaats niet te vergeten. En dan hebben we het voor het gemak nog maar niet over taallessen, ballet, yoga, bewegen voor ouderen, naailessen, bingo, buikdansen en nog veel meer. Boschveld is een plek waar activiteiten elkaar bevruchten.

> 'Bewoners wonen als goede buren samen, zijn actief en hebben duidelijk iets over voor hun wijk. Dat zie je terug aan de vele activiteiten en initiatieven die Boschveld rijk is.'

De tafels en stoelen voor de Boschveld- wereldkeuken - gezaagd uit een Boschveldse plataan die moest wijken voor de verbreding van de fietstunnel onder het station - komen uit handige Boschveldse handen. De zittingen zijn tussen alle bedrijven door gevlochten door de vrouwen van de naaiclub. Weer andere vrouwen maakten zelf schalen. Veel heeft met elkaar te maken. En dat allemaal in een bijzondere wijk met bijzondere mensen.

Abdilmajid en Gracia.

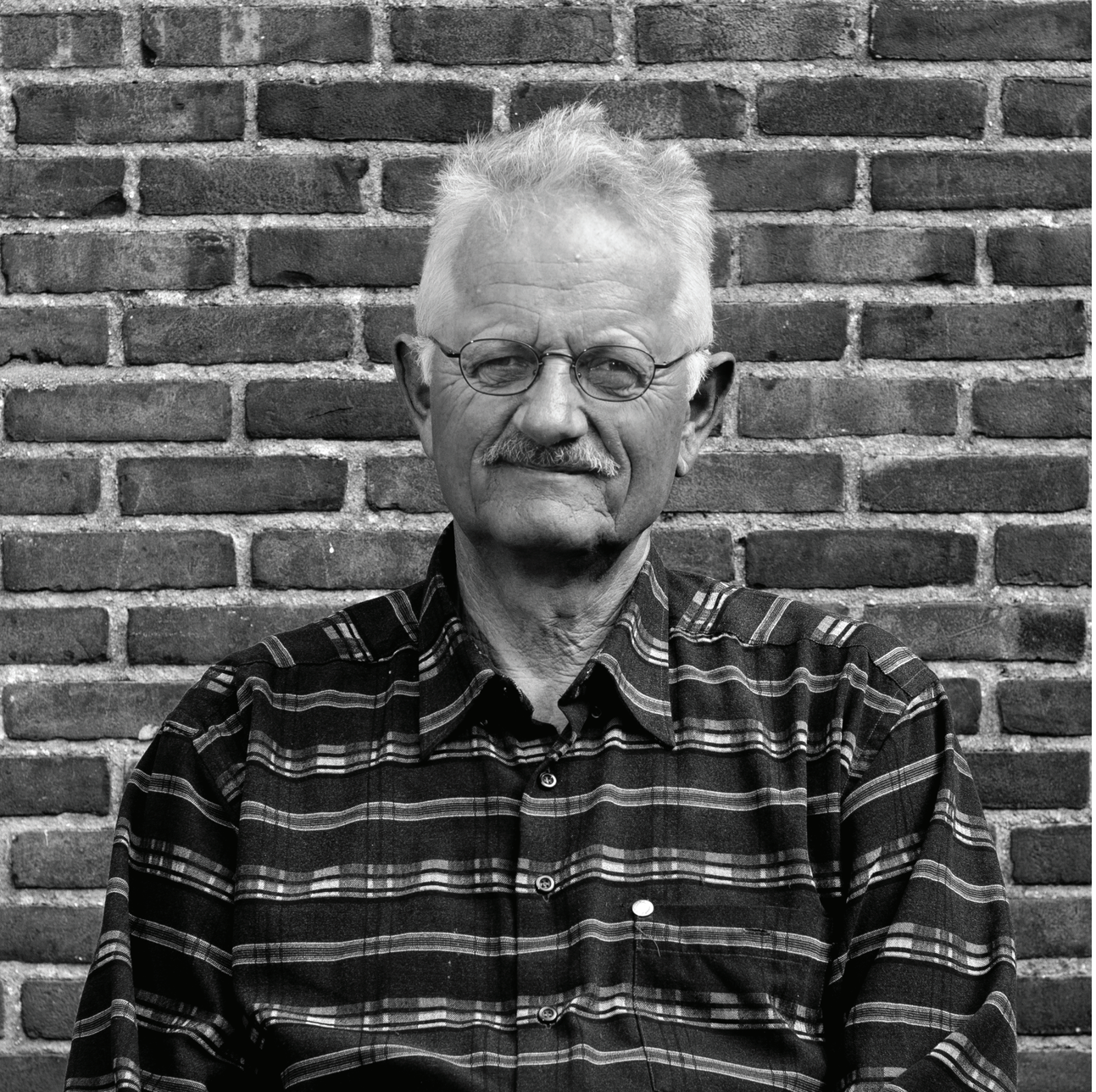

‘De fietswerkplaats is als een olievlek.
De een brengt de ander mee. De een steekt de ander aan. Fietsen maakt het leven makkelijker en de wereld groter. In al die jaren dat we nu bezig zijn is nog nooit iets gestolen. Dat zegt toch genoeg.’

Ton Joore

‘Elke week met mijn gereedschapskistje naar de Wijkplaats’

Kinderen bijten de spits af

Veel activiteiten en initiatieven beginnen klein en dichtbij. Bij de Fietswerkplaats Boschveld Werkt is dat niet anders. Ton Joore, handig met fietsen, nodigt in 2006 met een flyer buurtkinderen uit om achter de Wijkplaats aan de Copernicuslaan samen fietsen op te knappen. Elke woensdagmiddag kunnen jongens en meisjes van groep 7 en 8 daar terecht. Bij de eerste oproep komen maar enkele kinderen opdagen. Week na week zijn dat er meer. Het blijft voor Ton niet bij de woensdagmiddag, want al gauw weten de kinderen hem ook thuis te vinden. ‘Dan vroegen ze hoe iets moest en dan stond ik al gauw samen met hen fietsen te repareren. Dat heb ik zo een hele tijd gedaan. Eén keer per week met m’n gereedschapskistje naar de Wijkplaats en de rest bij mij voor het huis.’

Frits op stelten loopt voorop bij kinderen die met potten en pannen door de buurt trekken.

Tegelijkertijd heeft het Pastoraal Uitzendbureau (PUB) een eigen fietswerkplaats aan de Ridderspoorstraat met vooral daken thuislozen als deelnemer. Al sinds 1998. Willem van Engelen zwaait daar de scepter. ‘Al voordat Ton in de Wijkplaats begon, vroeg Helma Hurkens - pastoraal werker in Boschveld - mij of wij op Koninginnedag samen met de kinderen fietsjes wilden opknappen. Daar stond ik dan: er kwam helemaal niemand. Toen heb ik kinderen aangesproken of ze stukken aan hun fiets hadden. “Ja, een lekke band,” zei eentje. Nou halen dan, zei ik. Zo begonnen we.’

Op stelten

‘We zijn toen nog met pannen en potten de buurt ingegaan om te vertellen dat we fietsen gingen maken,’ vervolgt Willem. ‘Steeds meer kinderen liepen mee en nodigden andere uit om mee te doen. In alle talen. Frits van de Wittenboer liep verkleed en op stelten boven de stoet uit. Met een al even grote megafoon. Het jaar daarop liep het storm. Toen kwamen ook moeders mee met kapotte fietsen. We hebben Koninginnedag verschillende jaren gedaan. Niet veel later begonnen we ook met fietsreparatiedagen. Vier keer per jaar. De deelnemers van het PUB vonden het prachtig om de kinderen fietsen maken te leren. Dat ze daarvoor vijf euro per middag kregen, zal ook wel een rol hebben gespeeld.’

Halsoverkop

In 2006 komt Ahmad Naim-Motlagh bij de fietswerkplaats aan de Ridderspoorstraat aankloppen. ‘Ik weet nog goed dat we niet veel later halsoverkop deze ruimte moesten verlaten.

Willem (midden) maakt op Koninginnedag fietsje vóór de Wijkplaats.

Twee dagen kregen we. Dat lukte ook nog. Daarna kwamen we even in Rosmalen terecht. In een ongeschikte ruimte waar we elkaar voor de voeten liepen. Gelukkig vonden we al snel een goede plek aan de Buitendijk. Daar hebben we drieënhalf jaar gezeten.’ Als Ahmad in de Ridderspoorstraat mee gaat doen, ontfermt Willem van Engelen van het PUB zich over hem. Willem leert Ahmad het vak. Hij is handig en schopt het in korte tijd tot assistent-fietsenmaker. Het gaat zelfs zo goed dat Ahmad enige tijd na de overgang van de Buitendijk naar de Kelvinstraat voortaan voor twaalf uur een betaalde baan heeft. Willem heeft daarnaast nog acht uur voor de kinderen van Boschveld. Sinds Willem met pensioen is - februari 2014 - heeft Ahmad een baan van twintig uur als coördinator van de Fietswerkplaats Boschveld Werkt.

Elke woensdag

Ton: ‘Inmiddels wisten Willem en ik van elkaars bestaan en we hebben elkaar eigenlijk nooit meer losgelaten. Willem nodigde de kinderen van Boschveld en mij uit om fietsen te komen repareren bij het PUB aan de Buitendijk. Daarvoor is Willem met Big-geld betaald. Dat hebben we een flinke tijd gedaan. Elke woensdagmiddag fietste ik met een groep kinderen die zichzelf De Fietsende Dromedaris noemden daarheen en naderhand weer terug, later zelfs met een tweede groep. Tijdens één van die fietstochtjes zag Jean-Paul van de Zee van woningcorporatie BrabantWonen ons ietwat ingewikkeld een tamelijk gevaarlijke weg oversteken. Jullie moeten toch gewoon in Boschveld zitten, zei hij later. BrabantWonen had een plek voor haar wijkbeheerders tussen de garages aan de Kelvinstraat. Na wat over en weer gepraat stelde BrabantWonen die ruimte ter beschikking voor de fietswerkplaats. Niet alleen kinderen, maar ook vrouwen en mannen gingen voortaan meedoen. Dat was begin 2010.’

Toenmalig wethouder Rodney Weterings doet de officiële aftrap.

Groot feest

Enkele maanden later, op 19 april, is het groot feest. Dan staat de officiële opening van de fietswerkplaats op het programma. In optocht trekken zo'n 150 kinderen, ouders en andere bewoners van Boschveld van de basisschool naar de nieuwe fietswerkplaats aan de Kelvinstraat. Er is van alles te doen. Een hele happening. De fietswerkplaats krijgt deze tijd veel aandacht. 'Een geweldige opening,' blikt Ahmad terug. 'Kinderen en ouders namen de catering voor hun rekening. Zij brachten ook de hapjes rond. BrabantWonen zorgde nog voor een afsluitend ijsje. Wethouder Rodney Weterings deed de officiële aftrap. Hij slalomde op de fiets om de kinderen heen die hem ieder een letter gaven van Boschveld Werkt, de nieuwe naam van de fietswerkplaats. Het was groot feest.'

Wat minder

De nieuwe behuizing van de fietswerkplaats is geweldig. Drie aaneengeschakelde garages geven vijf werkplekken en nog een ruimte voor overleg of een praatje onder de koffie of thee. Vrouwen en mannen komen de gelederen versterken. Vanaf dat moment is de basis gelegd voor de fietswerkplaats van nu. Ahmad is drie dagen per week coördinator. Willem is dan wel met pensioen, maar is nog vaak aan de Kelvinstraat te vinden. Ook is hij nog actief in Boschveld. Bijvoorbeeld bij werkwinkel De Copernikkel waar hij meedoet aan de Klussendienst en de Reparatiestraat die eerder in de fietswerkplaats is geboren. Ton doet 'wat minder', maar is nog volop in de fietswerkplaats te vinden. Op maandag- en dinsdagmorgen leert hij samen met Sakina en Jeannette vrouwen fietsen. Op woensdagmiddag geven ze kinderen les. 'Boschveld laat je nooit los.'

Ook tieners

Ook middelbareschoolleerlingen repareren enige tijd hun fietsen op de fietswerkplaats. Boschveldse tieners die al eerder met de kinderen meededen, maar ook andere. Dat doen ze op dinsdagmiddag. In het begin gaat dat goed. Maar al gauw blijken de verschillende schooltijden roet in het eten te gooien. Een aantal kan niet meer meedoen en de groep valt uit elkaar.

Internationaal

Tien jongeren van de Internationale Schakelklas (IKS) van het Koning Willem I College leren in 2014 versneld fietsen maken. Dat doen ze met een afsluitend examen en een feestje. Binnenkort komen weer enkele ISK-jongeren de cursus volgen.

Gevlucht uit Iran

Ahmad Naim-Motlagh is dertig jaar als hij in 2001 vlucht uit zijn geboorteland Iran. Na een barre tocht komt hij in Nederland, en 's-Hertogenbosch aan. Hij kent heg noch steg in een voor hem volledig vreemd land. Jaren is hij dakloos. Via het Wereldhuis komt hij in 2006 bij de fietswerkplaats van het PUB terecht waar Willem van Engelen hem onder zijn hoede neemt. Hij leert Ahmad fietsen maken. Ahmad is een snelle leerling, begint al gauw anderen te helpen en wordt als assistent-fietsenmaker de rechterhand van Willem. Inmiddels is Willem met pensioen en Ahmad coördinator van de fietswerkplaats aan de Kelvinstraat. Ahmad is getrouwd met Ria en heeft twee pleegkinderen, ieder met een eigen vluchtverhaal. Ahmads roerige geschiedenis is in 2012 onderwerp van een theatervoorstelling van Hertog Zuid. Ahmad speelt er zelf ook een rol in. Een jaar eerder speelt hij mee in de voorstelling Verse Visite van Vincent en Yotti - ook actief in Boschveld. De voorstelling speelt twee keer in een bomvolle Kelvinstraat ('ze hingen met de benen buiten') en is later te bewonderen op het festivalterrein van de Boulevard, het jaarlijkse theaterfestival in 's-Hertogenbosch. Naast zijn werk voor de fietswerkplaats heeft Ahmad klussenbedrijf AllesKlus.

Jongens zijn moeilijker bij de les te houden

Woensdagmiddagen met gegiechel en door elkaar geroep

Als ik de kinderen wat vragen wil stellen, zijn er aan de Kelvinstraat maar twee hun fiets aan het repareren. De meesten zijn net die woensdagmiddag druk met Boschveld Boent. Een maandelijks karweitje waarbij zij de wijk schoonmaken en twee euro verdienen. De kinderen zijn dan opgedeeld in groepjes en ééntje daarvan gaat elke maand met een wisselbeker naar huis. Dit keer zijn dat Mujde (9) en Ebru (8) en enkele andere kinderen. Zij komen vol trots de grote beker laten zien aan vader Murat Zengin en moeder Neşe Şedit die deze woensdagmiddag als fietsenmaker en gastvrouw meewerken in de fietswerkplaats. 'Over enkele maanden mag ik ook op de fietswerkplaats,' zegt Mujde alsof ze niet kan wachten. Van haar vriendinnetje Ebru hoeft het niet zo. 'Ik ga mama helpen,' laat zij wijs weten. Neşe lacht, zoals alleen moeders dat kunnen.

Lucas helpt zoontje Jan.

Boven: Seloua. Onder: Abdilmajid en Ton begroeten elkaar met het hand (welkom), boks (gezellig) en hart (warmte)-gebaar. 'Een hart heeft alle kleuren.'

Dan druppelen de kinderen binnen en ze staan al snel op verschillende plekken hun meegebrachte fietsen te maken. Abdilnasser sleept zijn fiets naar binnen en vertelt dat zijn sleuteltje kwijt is. Hij heeft ook nog een lekke band. Zijn fiets gaat in de 'hangers'. Hij is moeilijk bij de les te houden. Alles lijkt hem te interesseren, behalve zijn fiets. Steeds wordt hij teruggehaald. Uiteindelijk repareert hij met Ahmad en Murat zijn fiets. Met tegenzin zo lijkt 't, maar hij doet het wel.

Je leert ook

De fietsketting van Nasteeho (12) zit te los. 'Ik heb 'm zelf gemaakt,' zegt ze trots. 'Ik zit nu vier weken op de fietswerkplaats. Toen ik begon, kon ik niets. Nu kan ik al allerlei dingen zelf.'
Seloua is ook twaalf. Zij doet al twee jaar mee. Elke woensdagmiddag. 'Als er iets kapot is aan de fiets, maken we dat. Als mijn fiets goed is, help ik anderen. Of ik repareer de fiets van mijn moeder of broertje. Het is leuk om te doen en je leert er ook dingen van. Bijvoorbeeld een band plakken of iets vastzetten. We praten ook weleens over iets wat er in de wijk gebeurt. En we hebben soms een feestje. Als ik op de middelbare school zit, blijf ik hier komen.'

Kinderwagen

Tgy Tareicegne komt binnen met een bijzonder vervoermiddel: een kinderwagen met een lekke band waarin haar kind rustig ligt te slapen. Zij wordt tussendoor even geholpen door Shaxawan die al heel wat jaartjes in de fietswerkplaats te vinden is. 'Mijn dochter heeft hier ook fietsen geleerd,' vertelt Tgy. 'Boschveld is een actieve wijk. Er is altijd veel te doen. Heel luxe, vind ik dat.' Een man met stukken aan de fiets komt op de verkeerde dag, laat Ahmad hem weten. 'Woensdagmiddag is voor de kinderen,' klinkt het streng. 'Anders loopt alles door elkaar,' verklaart hij later.

Bewerkelijk

Op een andere woensdagmiddag is het flink druk. Kyria van 10 uit Togo, Armando (11) uit Bosnië en Ahlam (9) uit Marokko bijvoorbeeld. Zij en nog zo'n vijftien andere kinderen. Een mooi schouwspel. Met veel gegiechel en door elkaar geroep, waaraan de begeleiders Ahmad, Ton, Murat en Ne□e volledig gewend lijken. De meiden zijn allemaal bezig, de jongens zijn soms 'bewerkelijker'. Armando bijvoorbeeld die gauw is afgeleid. 'Hij luistert niet altijd even goed, ook al is het een lief jong.' Hij is nu bezig aan zijn moeders fiets en daar gaat hij volgende week weer mee verder, vertelt hij. Ton spreekt hem aan op zijn gedrag. Iedereen is even stil.

In een vrachtwagen

Kinderen van toen zijn de volwassenen van nu. Shaxawan Mahmud bijvoorbeeld. Hij komt als dertienjarige voor het eerst in de fietswerkplaats en is daar nu - ruim vijf jaar later - nog steeds te vinden. Inmiddels is de negentienjarige een vaste begeleider op woensdagmiddag. Hij weet veel van fietsen en kan goed met de kinderen overweg. Shaxawan ('ik ben Koerd') komt uit Noord-Irak. Zijn geboortehuis staat in Mosul, op dit moment in het nieuws als oorlogsgebied. Zijn vader vluchtte naar Nederland omdat hij niet mee wilde vechten in het leger van Saddam Hussein. Later smokkelden zijn twee broers zich een weg naar Nederland. 'Daarna waren mijn moeder en ik aan de beurt. We hebben geprobeerd om op een normale manier naar hier te komen om bij de rest van het gezin te zijn, maar dat lukte niet. Er zat niets anders op dan illegaal - verborgen in een vrachtwagen - de grens over te gaan. Tot ik hier kwam, had ik nooit op school gezeten. In het begin kreeg ik Nederlandse les van Marieke en later nog van Sietske. Veel buurtbewoners hebben mij en mijn familie op weg geholpen. Ik kwam in de Internationale Schakelklas (IKS) terecht. Daar zit ik nu vier jaar. Tegelijkertijd ben ik sinds een jaar ook hulpconciërge op het Koning Willem I College. Ik volg de opleiding Facilitair Medewerker en als ik het diploma heb, kan ik als conciërge aan de slag. Misschien wel waar ik nu hulpconciërge ben.'

Fartum en moeder Luul.

‘Deze tafel spreekt vele talen’

Vrouwen vinden tweede thuis

Sakina en Yamna Lyarnazi zijn twee zussen. Ze wonen vlak bij elkaar in Boschveld. Het zijn meteen ook twee actieve vrouwen die mee aan de wieg hebben gestaan van allerlei wijkinitiatieven. De reparatiestraat, de naailes, de Boschveldtuin, de Boschveld-wereldkeuken en de fietswerkplaats zijn daar goede voorbeelden van. Het zijn onvermoeibare kartrekkers. Het vrouwengedeelte van de fietswerkplaats is vooral ook door hen van de grond gekomen. Toch voert bescheidenheid de boventoon. Sakina: ‘We doen het met z’n allen. Als één grote familie draagt iedereen zijn of haar steentje bij. Allemaal zijn het steunpilaren. Dat maakt de fietswerkplaats en andere Boschveldse activiteiten zo bijzonder.’

Hodan krijgt fietsles. Jeannette en moeder Meriyem kijken hoe het gaat.

Yamna woont zo’n dertig jaar in Nederland. ‘Mijn hele familie was al hier. Ik kon pas later komen. Eerst woonde ik bij mijn familie in Oost, vanaf mijn trouwen in Herpen en nu dertien jaar in Boschveld. De eerste keer dat ik hier reageerde op een huis, was het meteen raak.’ Zes jaar eerder gaat zus Sakina haar voor. ‘Ik weet nog goed dat er een enorm pak sneeuw lag toen ik in ‘79 in Nederland kwam. Met een dunne jas aan stond ik daar in de Hambaken. Allemaal dezelfde huizen. Ik wist niet wat ik meemaakte. Via de Rompert, Oost en Schutskamp kwam ik in ‘89 in Boschveld wonen. Nu alweer zo’n 26 jaar.’

Van de boom

Sakina: ‘Ik zat in de ouderraad van de basisschool en ben toen ook bij het pastoraal buurtwerk in de Wijkplaats mee gaan helpen. Bij uitstapjes bijvoorbeeld. Als snel kwam ik bij de fietswerkplaats terecht die Ton daar was begonnen. Mijn dochter deed ook mee. Het kwam goed uit dat ik wat van fietsen wist. Mijn vader was fietsenmaker en hij heeft Yamna en mij veel geleerd. Als kleine kinderen wisten we al hoe je een band moest plakken. Ook hadden we al een fiets. Toen nog heel ongebruikelijk in Marokko. De appel valt nooit ver van de boom.’

Ons kindje

‘Toen de fietswerkplaats in de Kelvinstraat kwam, zijn we meteen daar begonnen,’ legt Yamna uit. ‘Om vrouwen fietsen te leren en fietsen te leren maken. Marieke Smeets was onze steun en toeverlaat in die dagen en eigenlijk nog steeds, zoals nu bij de Boschveld-wereldkeuken. Het heeft wel enkele maanden geduurd voordat de fietswerkplaats echt begon te lopen. Dat is in al die jaren nooit meer anders geweest. Voor veel vrouwen is de Kelvinstraat een tweede thuis geworden. Een plek om elkaar te ontmoeten, bij te praten, om lief en leed te delen. De ronde tafel waaraan we zitten, als we niet met de fietsen bezig zijn, spreekt vele talen en is grijs van alle verhalen die de afgelopen jaren zijn verteld. De fietswerkplaats is toch wel een beetje ons kindje.’

Samen couscous

Sakina: ‘Toen we begonnen waren ook Ahmad, Ton en soms Willem van de partij. Hoewel we eigenlijk alleen voor vrouwen waren, heeft niemand daar ooit een punt van gemaakt. Dat was gewoon zo. Iedereen vond het prima. Ahmad is nog steeds onze rechterhand en Ton helpt vrouwen bij het leren fietsen. Na een tijdje begonnen we op vrijdag ook met naailessen. Met één naaimachine. Sommige vrouwen kookten dan couscous die we later samen opaten. Couscous is voor ons een echte vrijdagse maaltijd. Dat is in Marokko net zo. Couscous staat voor verbinding. Je eet met z’n allen uit één schaal. De naailessen zijn nu in De Copernikkel. Inmiddels hebben we zeven of acht naaimachines en is Leidi Haaijer nog steeds onze lerares.’

Je leeft mee

De fietswerkplaats voor vrouwen op maandag- en dinsdagmorgen heeft in de jaren dat ze open is zo’n tweehonderd vrouwen voorbij zien komen. Sommige komen al vanaf het begin, andere sinds kort. ‘Soms zie je iemand een tijd niet, dan ineens weer wel,’ zegt Yamna. ‘De een komt af en toe, de ander bijna altijd. Het is meestal een drukte van jewelste. Vrouwen met verschillende nationaliteiten doen mee. Uit Turkije, Marokko en Somalië. Togo, Congo en Burundi. Uit Bosnië en Kosovo. Vietnam, China en Nederland. Uit Bulgarije, Irak en Iran, Koerdistan, Suriname en andere landen. Uit alle windstreken. De voertaal is Nederlands, maar dat gaat nog weleens mis. Je leeft met elkaar mee, stuurt een kaartje bij ziekte en gaat samen op kraamvisite. Je luistert, vangt elkaar op, voelt je verantwoordelijk voor de ander. Het is ook nog eens heel gezellig. Ik ga er zeker mee door. Wie weet leer ik mijn kleinkinderen hier nog fietsen maken.’

Wat je leert

‘In de fietswerkplaats worden ideeën geboren en hier krijgen ze ook handen en voeten,’ vertelt Sakina. ‘Eigenlijk is heel Boschveld een broedplaats voor nieuwe dingen. Al die activiteiten en de mensen die ze uitvoeren zijn het hart van de wijk. Ik hoor bewoners van andere wijken weleens zeggen: “Hadden wij maar zoiets.” Ik zou bewoners in andere wijken best willen helpen om bijvoorbeeld een fietswerkplaats daar op te zetten. Stap voor stap, zoals wij dat hier hebben gedaan. Want wat je leert, dat geef je door.’

Zohour en Halima.

‘Daar doe je ’t voor’

Jeannette van Lier leert vrouwen fietsen. Sinds een half jaartje. ‘Ik kwam binnen om mijn fiets te laten maken en hoorde dat ze hier ook fietslessen geven. Nou was ik langer op zoek naar leuk vrijwilligerswerk en dit leek me wel wat. Twee weken later was mijn fiets weer kapot en ik vroeg toen meteen of ze nog iemand konden gebruiken. Vanaf die dag ben ik, zeg maar, gebleven. In het afgelopen half jaar heb ik meer mensen ontmoet dan in de vijftien jaar die ik nu in Boschveld woon. Ik heb vijf vrouwen onder mijn hoede. Een paar zijn bijna klaar. De een leert snel, de ander doet er wat langer over. Op latere leeftijd is het natuurlijk veel moeilijker om te leren fietsen. Fietsen maakt het leven makkelijker en je wereld groter. Je komt letterlijk en figuurlijk verder. Het geeft veel voldoening als je iemand ziet fietsen en je hebt daaraan meegeholpen. Je ziet vrouwen stralen. Daar doe je ‘t voor.’

‘Je bent altijd welkom, riep ik hem achterna’

Ontmoeting en contact zijn de rode draad

Natuurlijk gaat het om fietsen maken of fietsen leren, maar alle vrouwen noemen gezelligheid als een van de belangrijkste redenen om naar de fietswerkplaats te komen. Het is er goed toeven. Sommige komen alleen maar om bij te kletsen, te buurten of thee te drinken. ‘Dat is ook prima,’ vertelt Sakina. ‘Ontmoeting en contact zijn de rode draad van de fietswerkplaats. Het gaat erom dat iemand haar verhaal kwijt kan, advies kan vragen of geven, met goede moed naar huis kan gaan of weer beter in haar vel zit. Of je dat nu doet tijdens het fietsen maken of pratend aan de ronde tafel is om het even. Het gaat er vooral om dat je je thuis voelt.’

Neşe met dochter Ebru.

Een van de regelmatige bezoekers (‘Ik kom als ik tijd heb’) is Fatiha Fares die al veertig jaar in Boschveld woont. Als zij binnen is, weet je ook dat ze er is. Je hoort haar vaak boven de andere vrouwen uit. Ze brengt gezelligheid mee en is een geboren verhalenvertelster. ‘Ik heb hier nog nooit een fiets gemaakt,’ zegt ze. ‘Ik kom om andere vrouwen te ontmoeten en bij te kletsen. Te luisteren en te praten. Dat is voor mij het belangrijkst.’

Reservesleutel

Fatiha vertelt een mooi verhaal over haar toenmalige bovenbuurman: ‘Die jongen liep altijd hard naar boven. Het leek wel of hij niemand wilde zien. Als hij boven was deed hij zijn voordeur gauw op slot. Ik had hem alleen nog maar ooit in een flits gezien. Toen stond-ie een keer bij mij voor de deur. Heel verlegen vertelde hij dat hij zijn sleutels en telefoon boven had liggen en de voordeur had dichtgetrokken. Of-ie heel misschien even mocht bellen. Natuurlijk, zei ik, kom binnen. Koffie? Hij wist zich geen raad, probeerde te bellen en trof niemand thuis. We raakten voorzichtig aan de praat en zaten nog aan de koffie toen iemand zijn reservesleutels kwam brengen. Neem het kopje maar zolang mee, zei ik. Je bent altijd welkom, riep ik hem nog achterna. De volgende dag belde hij aan om het kopje terug te brengen. Niet veel later zaten we aan de Marokkaanse thee en vroeg hij mij of-ie een reservesleutel bij mij neer mocht leggen. Het ijs was gebroken. Die sleutel heeft vijf jaar bij mij gelegen. Hij heeft ‘m nooit nodig gehad.’

Jammer genoeg

De fietswerkplaats is er vooral voor vrouwen uit Boschveld of die daar eerder hebben gewoond. Zorah Nakraki bijvoorbeeld woont nu een stukje verderop in de Kruiskamp. ‘Ik kom hier graag,’ vertelt zij. ‘Ik ben altijd met veel plezier fietsen aan het repareren. Ik heb er al veel van opgestoken.’ Ze heeft gehoord dat hier ook elektrische apparaten worden gerepareerd en heeft haar kapotte stofzuiger meegebracht. Meestal zijn kapotte apparaten nog wel te maken, maar helaas gaat dat dit keer jammer genoeg niet op voor haar stofzuiger.

Buurten in de fietswerkplaats. V.l.n.r. Sarah, Jeannette, Yamna en Marieke.

‘Deze tafel spreekt
vele talen en is grijs
van de verhalen.’

Jamina Abdelloaui weet de weg naar de fietswerkplaats al jaren goed te vinden. ‘Heel erg leuk om hier te zijn. Je ontmoet vrouwen met allerlei achtergronden, uit allemaal verschillende landen. Daar leer je van. Bijvoorbeeld Jeannette vertelde in december over Kerstmis. Dingen die je nog niet weet.’

Best wel trots

Sofyo Mohadin komt nu zo’n drie jaar op de fietswerkplaats. Ze is al aardig handig met fietsen maken. ‘Soms heb ik nog wat hulp nodig. Het is hier ook altijd gezellig. Ik ga waarschijnlijk als gastvrouw aan de slag in De Copernikkel. Dat lijkt me erg leuk om te doen. Ook ga ik nog twee dagen naar school voor Nederlandse les.’

Als gastvrouw op de fietswerkplaats ontvangt Neşe edit de deelnemers en andere bezoekers in de Kelvinstraat. Zij doet dat nu een half jaar. ‘Fijn om te doen. Op maandag- en dinsdagochtend en op woensdagmiddag bij de kinderen praat ik een beetje met de mensen, help ik mee met de fietsen als dat nodig is, zet ik koffie en thee en houd ik het allemaal een beetje schoon. Ik ben zelf nog bezig om te leren fietsen. Soms val ik nog. Gisteren ben ik alleen naar het winkelcentrum gefietst. Dat ging goed. Ik ben best wel trots dat me dat is gelukt.’

‘Op een willekeurige dag zit je met weet ik hoeveel nationaliteiten aan tafel. Al die culturen gaan goed samen op de fietswerkplaats. We leren van elkaar, hebben respect voor een ander en geven elkaar ruimte. We willen dat mensen hun talenten gebruiken, talenten die ze zelf vaak niet kennen.’

Sakira en Yamna

Ahmad en Jack.

Boven: Salman en Ahmad. Rechts: Adnan en Karim.

Voorzichtige start fietswerkplaats Kruiskamp

Mannen werken graag met hun handen

Tegelijkertijd met de vrouwen gaan ook de mannen van Boschveld fietsen repareren aan de Kelvinstraat. Dat is alweer zo'n vieren-enhalf jaar geleden. Zij voelen zich goed thuis in de fietswerkplaats die voor velen niet meer is weg te denken uit hun leven. Ze zijn er kind aan huis. Mannen werken graag met hun handen en dat is op maandag- en dinsdagmiddag goed te zien. Abdyl Durako - oorspronkelijk uit Kosovo - is één van hen. 'Wij willen dat iemand zelf zijn fiets maakt. Als het niet lukt, helpen wij. Welke sleutel moet ik gebruiken, vraagt iemand dan. Zelf proberen, zeg ik terug, anders leer je 't nooit.'

Abdyl en Murat zijn 'vaste krachten' van de 'mannenafdeling'. Net als Mohammed en Ahmet. Het zijn stuk voor stuk goede fietsenmakers. Murat: 'Het gaat er niet om wie wat doet. Eigenlijk doen we het allemaal samen. Niemand uitgezonderd. We geven door wat wij aan kennis in huis hebben. Dat is toch niet meer dan normaal.'

Talenten

Ahmad: 'De fietswerkplaats is als een olievlek. De een brengt de ander mee. De een steekt de ander aan. De kinderen van toen zijn de volwassenen van nu. Sommigen van hen komen nog steeds. De fietswerkplaats heeft zijn plek in Boschveld veroverd, heeft wortel geschoten. In al die jaren dat we nu bezig zijn is nog nooit iets gestolen. Dat zegt toch genoeg. Trouwens voor veel bewoners is hier je fiets maken ook een centenkwestie. Veel Boschveldenaren hebben het niet breed. Als je in één zin zou moeten zeggen waar de fietswerkplaats voor staat, is dat een uitspraak van Willem van alweer een tijd geleden: "We willen dat mensen hun talenten gebruiken, talenten die ze zelf vaak niet kennen."'

Niet moeilijk

Karim Brahami is vanaf het begin van de fietswerkplaats van de partij. 'Na het werk kom ik altijd nog even kijken,' zegt hij. 'Op woensdag heb ik een vrije dag. Dan ben ik er 's ochtends en soms blijf ik 's middags hangen als de kinderen er zijn. Kan ik wat meehelpen. Als de reparatie echt technisch wordt, vraag ik raad aan Ahmad of anderen. Je komt in gesprek met verschillende mensen uit allemaal verschillende landen. Leerzaam. Al die culturen gaan op de fietswerkplaats goed samen. Wij doen niet moeilijk.'

Op Laag pitje

'We proberen nu ook heel voorzichtig een fietswerkplaats in Kruiskamp op te zetten,' legt Murat uit. Abdyl en ik vanuit hier. Willem van Engelen is onze coach. We waren op donderdag al enthousiast begonnen, maar Abdyl moest via Weener XL ineens aan het werk.' 'In de schoonmaak,' vult Abdyl aan. 'Terwijl ik in Boschveld en Kruiskamp hartstikke veel vrijwilligerswerk doe om van daaruit betaald werk te vinden. Met erg veel plezier en tot grote tevredenheid van anderen. Met de klussendienst, de reparatiestraat en de fietswerkplaats. Weener XL dacht daar anders over en nu maak ik wc's schoon. De wereld op zijn kop. Tot ik weer echt in Boschveld en Kruiskamp aan de slag kan, staat de nieuwe fietswerkplaats op een laag pitje.'

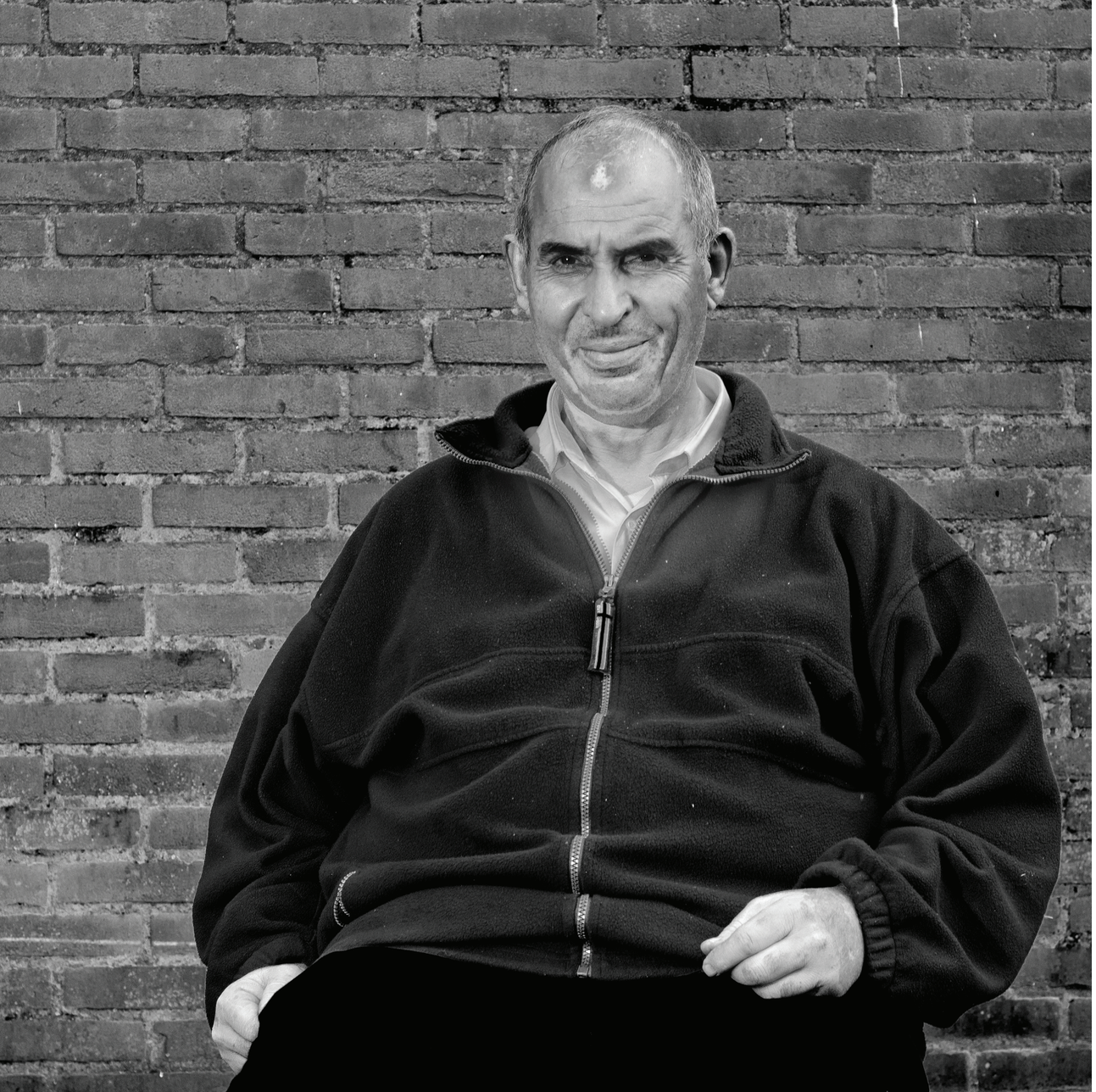

‘Het ging toen helemaal niet goed’

Mohammed Azizi is een trouwe bezoeker van de fietswerkplaats. ‘Iedereen noemt mij Azizi. Dat komt omdat veel Marokkaanse oudste kinderen Mohammed heten. Naar de profeet. Al die Mohammeds geven nogal wat verwarring. Dan is Azizi makkelijker. Gewoon de achternaam. Ik heb altijd in West gewoond en de laatste 34 jaar in Boschveld. Ik ben meteen toen de fietswerkplaats aan de Kelvinstraat begon, mee gaan doen. Op maandag- en dinsdagmiddag en op woensdagochtend ben ik hier te vinden. Drie dagdelen. Na een tijdje werd ik ook actief in de kringloopwinkel van Vincentius aan de Havenstraat. Dat doe ik vier dagdelen. Zelfs op zondag ben ik vaak met fietsen aan de gang. Ik kan maar moeilijk stilzitten. Ondanks dat ik nog steeds medicijnen neem, gaat het nu redelijk goed met mij. Dat is wel anders geweest. Het ging toen helemaal niet goed. Ik was lang depressief. Zo rond 2005 was het heel erg. Toen had ik net een auto-ongeluk achter de rug waarbij twee slachtoffers vielen. Dat was voor mij maar moeilijk te verwerken. Dat ik actief werd bij de fietswerkplaats en later Vincentius heeft me erg geholpen. Door bezig te zijn, ga je beter in je vel zitten en heb je minder tijd om na te denken. Ik kan het iedereen aanraden die in een vergelijkbare situatie zit. Weer mee gaan doen, helpt je weer op weg.’

Verkeersdiploma

Al vier jaar doet de fietswerkplaats mee aan het verkeersexamen van basisschool 't Boschveld. De school neemt de theorie voor haar rekening, de fietswerkplaats het praktijkgedeelte dat jaren geleden op haar initiatief van de grond kwam. Van tevoren krijgen de fietsen een technische controle aan de Kelvinstraat. Ahmad geeft het groene licht als de fietsen aan de eisen voldoen. Twaalf mensen van de fietswerkplaats zaten afgelopen jaar op negen controleposten van de fietsroute en beoordeelden de fietsende scholieren. Dit keer deden ook leerlingen van De Kwartiermaker uit het naastgelegen Deuteren mee. Ze slaagden allemaal en kregen die middag hun verkeersdiploma.

Wijkagent Elmar Nielen geeft uitleg over het verkeersexamen.

Een echt mensenmens

Willem van Engelen gaat in 2014 met pensioen. Officieel welteverstaan, want sindsdien is hij in Boschveld gewoon actief gebleven. 'Met wat ik leuk vind.' Zijn afscheid gaat verre van stilletjes voorbij. Een groot feest vanuit Boschveld en een heus eigen magazine zijn zijn deel. Voor hem had het waarschijnlijk wel een paar tandjes minder gekund, want Willem is 'bescheiden, sociaal en verwacht niet gauw iets terug', staat in dat magazine te lezen. Deze en andere loftuitingen vliegen bij zijn afscheid over tafel. 'Een echte leermeester' en 'hij heeft aandacht en geduld voor iedereen'. En wat te denken van: 'Een toffe kerel, een fijne gast, een wijze man'. Je zult het maar over jezelf te horen krijgen. Een echt mensenmens. Gelukkig is hij nog regelmatig in Boschveld te vinden.

Al het andere leidt maar af

‘Misschien kun je dat beter zo doen’

Op maandag- en dinsdagmiddag en vaak op woensdagochtend is de fietswerkplaats het domein van mannen. Die sfeer hangt er ook. Mannen onder elkaar, gewoon lekker bezig zijn, rustig. Veel minder aanwezig dan de vrouwen en kinderen. De gesprekken gaan vaak over de fiets die ze aan het repareren zijn. Al het andere leidt maar af en dat is nergens voor nodig. Ahmad loopt daar als een duizendpoot tussendoor. Van de ene fiets naar de andere. Van de ene reparatie naar de andere. ‘Misschien kun je dat beter zo doen,’ hoor je dan. Iedereen op de fietswerkplaats helpt elkaar, heeft wat voor de ander over. Kameraadschappelijk is het woord. ‘We zijn allemaal broers,’ zegt Mohammed Azizi treffend.

Jamal midden en Becan rechts.

Nourdine en Jack.

Ahmet Altun komt binnen. Hij geeft iedereen een hand. Als de handen vuil zijn van het smeer, draait de handpalm naar onder waardoor de handengever schone handen houdt. Een mooie en dagelijks terugkerende gewoonte die voor iedereen vanzelfsprekend lijkt. Ook voor de vrouwen en de meeste kinderen is dat zo.

Hoe het gaat

‘Als niemand het meer weet, weet Ahmet het nog wel,’ vertelt Murat. ‘Hij heeft mij alles bijgebracht, het vak geleerd.’ Ahmet woont al veertig jaar in Boschveld en doet nu ongeveer een jaar mee in de fietswerkplaats. ‘Ik hoorde ervan en ben toen meteen mee gaan doen. Door een longontsteking ben ik even niet geweest. Die is nog niet helemaal over, maar ik kom weer even kijken hoe het gaat.’ Hij kijkt toe hoe iemand de verlichting in orde maakt, een ander de ketting strak legt en weer een ander het spatbord vastzet. Aan Ahmet te zien, gaat het allemaal goed.

Goed gevoel

Tussen de mannen staat Yassine zijn fiets te repareren. ‘Dat is mijn neefje,’ vertelt Mohammed. ‘In het begin kwamen allebei mijn neefjes tegelijkertijd. Maar dan kletsten ze te veel en werkten ze te weinig. Nu komt de een op maandagmiddag en de ander op dinsdagmiddag. Als ze apart zijn, gaat alles prima. Mohammed zorgt elke keer voor de thee en koffie. ‘Ik zet de beste thee en koffie van heel Den Bosch,’ zegt hij met zijn welbekende glimlach. ‘Iedereen doet weleens wat extra’s. Een keertje afwassen of iemand brengt een keer wat lekkers mee.’

‘Welke sleutel moet ik gebruiken,
vraagt iemand dan.
Zelf proberen, zeg ik terug,
anders leer je ’t nooit.’

Derde keer

Becan Suta vluchtte in 1996 uit Bosnië. ‘Ik ben blij dat ik hier aan de Kelvinstraat met mijn handen kan werken. We hebben pas een fiets opgeknapt voor een oudere man. Nu kan-ie weer fietsen, kan-ie weer vooruit. Dat geeft een goed gevoel.’ Ineens schrikt iedereen op van een luide knal. Shaxawan die een fiets van een vriend maakt, ziet de band die hij net heeft geplakt met flink geweld plat gaan. Niet goed geplakt of iets scherps in de buitenband, denken de omstanders. Misschien een klein spijkertje? Shaxawan begint opnieuw. Een half uurtje later herhaalt het tafereel zich. De band klapt weer. Nog niet goed. Shaxawan zucht, en gaat voor de derde keer aan ’t werk.

Op de Boschveld-manier

Iedereen telt mee

'Het gaat erom dat de bewoners van Boschveld elkaar ontmoeten en leren kennen,' zegt Marieke Smeets die mee aan de wieg stond van de fietswerkplaats voor vrouwen. 'Je bent er voor een ander en de ander is er voor jou. Gelijkwaardig. Dat is de basis van de Boschveld-manier, hoe wij het hier in de wijk aanpakken, zeg maar. Het is meteen de onderliggende gedachte hoe je activiteiten en initiatieven handen en voeten geeft. Niet van, door en voor alleen maar mensen van één groep, maar juist van verschillende groepen. Die breng je samen. Ook de mensen die moeilijker en soms veel moeilijker te bereiken zijn. Zo hebben we dat ook altijd gedaan met de fietswerkplaats. Alle bewoners tellen mee, dat is het uitgangspunt.'

'Bij zo'n aanpak hoort vertrouwen. In jezelf, anderen en in waar je mee bezig bent. Daarbij is iedereen waardevol en heeft al dan niet ontdekte kwaliteiten in huis. Je gaat met respect met elkaar om, je verbindt mensen, je oordeelt niet en je hebt geen agenda. Je laat mensen groeien en bloeien. In eigen tempo. Zonder onnodige drempels.'

Solide basis

'De Boschveld-manier gaat uit van zelf aanpakken en zelf verantwoordelijkheid nemen. Niet alleen meedoen, maar samen de "tent" draaien en draaiende houden. Dat is een basis die toekomst heeft. Dat is een fundament met echte draagkracht. Het fundament van bewoners zelf. De meest solide basis die je kunt wensen. Voeg daarbij betrokkenheid, bevlogenheid, zelfredzaamheid. Enthousiasme en doorzettingsvermogen. Soms geef je iemand een klein zetje om een hindernis te nemen. Een stapje verder te brengen. Om weer aan te sluiten, weer mee te gaan doen.'

'Eigenlijk gaat het helemaal niet om fietsen maken.
Dat is slechts een middel. Maar wel een leuk middel.'

Kost tijd

'Zo'n aanpak kost tijd. Dat lukt niet van de ene dag op de andere. Je zorgt ervoor dat iedereen mee kan blijven doen. Bij de fietswerkplaats, de klussendienst of de wereldkeuken en noem maar op. Bij elke activiteit zou dat zo moeten zijn. Daarom kun je zoiets als een fietswerkplaats niet zomaar naar een andere wijk exporteren. Daarvoor is een solide fundament nodig, wil die activiteit toekomst hebben. Ook buiten Boschveld zal het gaan om ontmoeting en contact, vertrouwen en respect. Dat iedereen meetelt, betrokkenheid en bevlogenheid. Een aanpak die tijd kost en waarvoor je de tijd moet nemen. Als je dat doet, kan 't overal. Stap voor stap.'

Weener XL geeft maatschappelijk belangrijk werk nog te weinig kans

Duwen en trekken aan bewoners

In Boschveld hoor je nogal eens mensen die niet blij zijn met de aanpak van Weener XL, de organisatie die de Participatiewet van de landelijke overheid in 's-Hertogenbosch uitvoert. Ook een aantal mensen van de fietswerkplaats hebben ermee te maken. Sofyo bijvoorbeeld, die ondanks haar ziekte - waardoor ze niet te lang kan staan - drie dagen per week snoepjes inpakte aan een lopende band. Staand.

Gelukkig is de situatie voor Sofyo na enkele gesprekken over haar chronische ziekte nu een stuk beter. Haar lopendebandwerk is van de baan en zij mag vrijwilligerswerk gaan doen in De Copernikkel. Anderen zijn (nog) minder gelukkig. 'In Boschveld hebben zo'n dertig tot veertig bewoners die wij kennen gedoe met Weener XL.'

Tegengewerkt

Abdyl zag eerder zijn pogingen om als zzp'er vanuit de klussendienst aan de slag te gaan flink tegengewerkt. Hij zat een tijd in de schoonmaak waarvoor zelfs eerst betaalde schoonmakers ontslagen zijn. Naast zijn verplichtingen voor Weener XL bleef hij actief in Boschveld en als zzp'er deed hij klussen bij wijkbewoners. Hij mag nu na erg veel praten en moeite een half jaar in Boschveld aan de slag, waar hij naast de klussendienst en de fietswerkplaats ook beheerder is van De Copernikkel en de gymzaal. Hopelijk lukt het hem via deze kronkelige weg om als zzp'er met voldoende opdrachten aan de slag te komen. De wc's die hij eerder onder handen nam en wie weet over enige tijd weer schoonmaakt, lijken hem alleen maar verder van dat doel af te brengen.

Operatiehemden

Jeannette die eindelijk leuk vrijwilligerswerk had gevonden en vrouwen leerde fietsen, vouwde op een gegeven moment in opdracht van Weener XL operatiehemden op. Gelukkig mag zij nu ook een half jaar in Boschveld aan de slag. Behalve dat ze vrouwen leert fietsen, is ze gastvrouw in De Copernikkel en doet ze de financiën en de organisatie voor de Boschveld-wereldkeuken en de klussendienst. Het is voor haar te hopen dat ze dit voor Boschveld belangrijke werk ook na dit half jaar mag blijven doen. Want wat schieten Sofyo, Abdyl en Jeannette op met hun door Weener XL opgelegde baantjes? Snoepjes inpakken, wc's schoonmaken en operatiehemden opvouwen, welke toekomst geeft dat? Waarom niet maatschappelijk nuttig bezig zijn in Boschveld? Werk dat hard nodig is, hun goed ligt en waarvoor ze volop waardering krijgen.

Om de hoek

Weener XL gaat uit van iemands loonwaarde. Van 0 tot 30 procent hoef je niet aan het werk. Maar boven 30 procent komt het geduw en getrek met alle kracht om de hoek kijken. Door je vrijwilligerswerk stijgt echter je loonwaarde. Komt die boven de 30 procent, dan begint het geduw en getrek weer. Weener XL wil mensen zonder werk erg graag aan een baantje helpen. Maar deze aanpak is voor heel wat verbetering vatbaar.

Abdyl doet maatschappelijk nuttig werk in Boschveld.

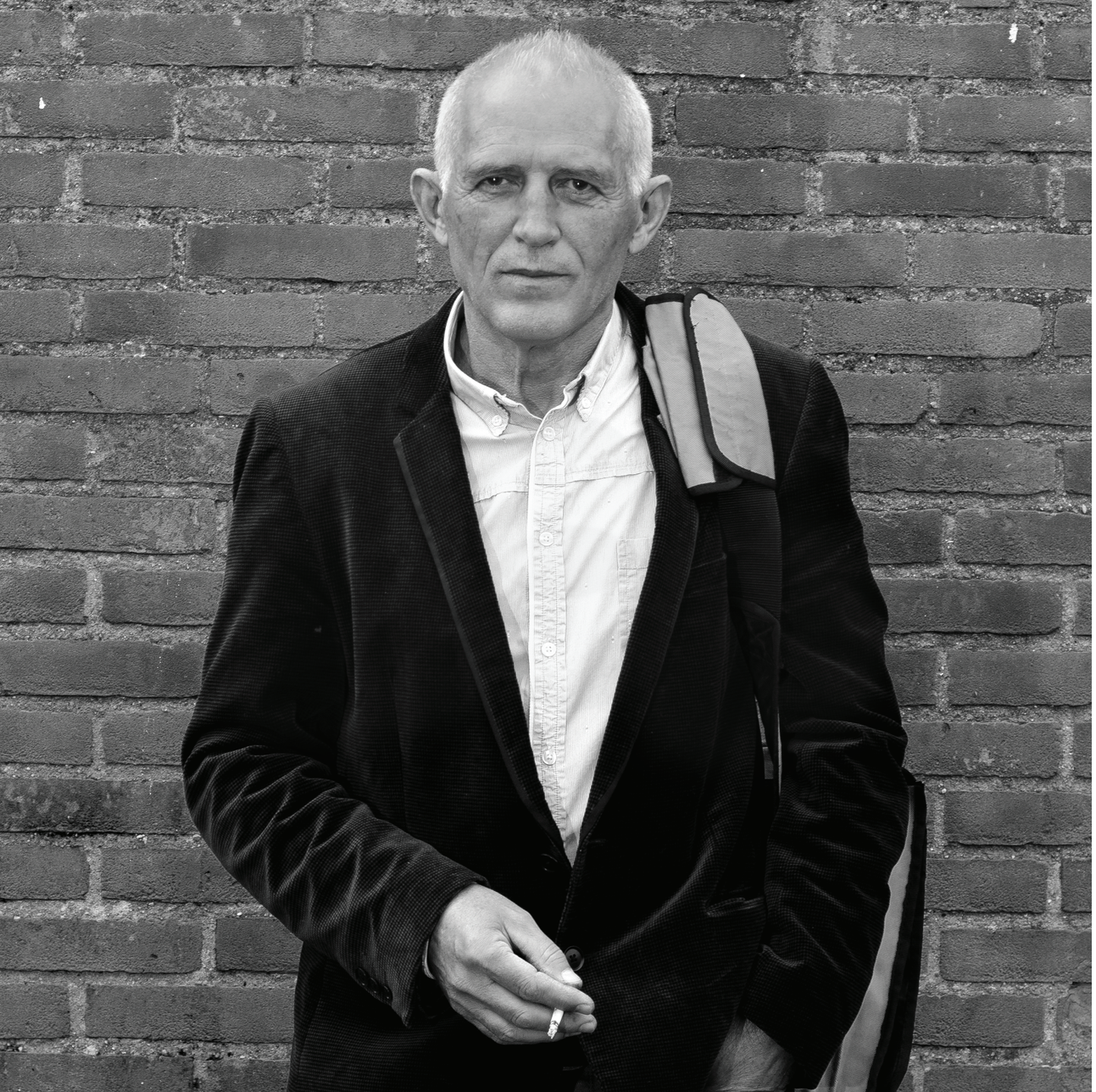

‘Ineens moest ik via Weener XL aan het werk. In de schoonmaak. Terwijl ik toen in Boschveld hartstikke veel vrijwilligerswerk deed om van daaruit betaald werk te vinden. Steeds met erg veel plezier en tot grote tevredenheid van anderen. Met de klussendienst, de reparatiestraat en de fietswerkplaats. Weener XL dacht daar anders over en daarom maakte ik een tijd wc’s schoon. Het was de wereld op zijn kop. Gelukkig kan ik nu een half jaar laten zien dat Boschveld voor mij dé plek is om actief te zijn en een toekomst op te bouwen. Ik hoop dat Weener XL dat over een half jaar ook vindt.’

Abdyl

En wie betaalt dat nou?

Zo'n fietswerkplaats komt niet zomaar uit de lucht vallen. Daarvoor steken heel wat mensen de handen uit de mouwen. Sommige al jaren. Met passie en doorzettingsvermogen. Met wind mee en wind tegen. Ton Joore: 'Het zou heel gewoon moeten zijn dat het werk binnen de fietswerkplaats voor sommigen een betaalde baan zou opleveren. Waarom ook niet? Het is een maatschappelijk erg belangrijk werk voor Boschveld en zijn bewoners. Dat is (nog) niet zo en tot die tijd zijn wij "onbetaalbaar", om het zo maar te zeggen. Ahmad is de enige betaalde kracht in onze club. Voor 20 uur per week. In dienst van het PUB, het Pastoraal Uitzendbureau, dat werkgever wilde zijn. Die 20 uur waren er eerst 12, maar door de pensionering van Willem in 2014 zijn daar 8 uur bij gekomen.

In 2012 en 2013 komt Ahmads salaris uit Rijksgelden. Voor 2014, 2015 en 2016 gaat de rekening naar de gemeente. Dwars tegen de bezuinigingen in heeft de toenmalige wethouder Jeroen Weijers honderdduizend euro vrijgemaakt voor Boschveld. De fietswerkplaats is één van de gelukkigen.

Over de financiële handel en wandel na 2016 is nu nog niets te zeggen. Woningcorporatie BrabantWonen is de fietswerkplaats goedgezind. Zij stelt de ruimte aan de Kelvinstraat en een extra garagebox voor opslag ter beschikking. Ook bij de verbouwing heeft zij zich van haar beste kant laten zien. Soms doen we een beroep op fondsen. Stichting Dynamis heeft ons al een keer uit de brand geholpen.'

'Over de financiële handel en wandel van de fietswerkplaats na 2016 is nog niets te zeggen.'

Links: Abdilnasser en Ahmad. Rechts: Nasteeho, Willem, Najaah en Abdyl.

Niet meer weg te denken uit Boschveld

Fietswerkplaats staat als een huis

Over één feit is iedereen het ongetwijfeld eens: Fietswerkplaats Boschveld Werkt heeft haar bestaansrecht meer dan bewezen. Niet alleen omdat het tienjarige jubileum aanstaande is, maar vooral om wat al die mensen die er in al die tijd mee te maken hebben gehad voor elkaar hebben gekregen. Zo'n vijfhonderd bewoners hebben de weg naar de fietswerkplaats inmiddels gevonden. Vijfenzeventig vrouwen leerden fietsen waardoor hun leven makkelijker en de wereld groter werd. Naar schatting tweeduizend fietsen kregen een opknapbeurt. Begon de fietswerkplaats alleen voor kinderen met Ton, daarna Willem en - iets later - Ahmad als 'leermeesters', vierenhalf jaar geleden schoven vrouwen en mannen aan. Eén woensdagmiddag zijn voortaan drie volle dagen: maandag, dinsdag en woensdag.

Willem is nu een jaartje met pensioen, Ton doet 'minder' en Ahmad is de spil van de fietswerkplaats. Hij weet zich omringd door een flinke groep bewoners die niet alleen de handen uit de mouwen steekt, maar ook de kar mee trekt. Sakina en Yamna bijvoorbeeld. Abdyl, Murat en Mohammed. Ahmet en Shaxawan. Zij en anderen. Niet dat zij hun rol zo zullen verwoorden, want bescheidenheid is troef. Sakina: 'We doen het met z'n allen. Als één grote familie draagt iedereen zijn of haar steentje bij. Alle-maal zijn het steunpilaren. Dat maakt de fietswerkplaats en andere Boschveldse activiteiten zo bijzonder.'

Met vertrouwen

Dat kader rond Ahmad is de kracht van de fietswerkplaats. Die staat als een huis. Een huis dat heel wat stootjes kan hebben. Met beide benen op de grond. Stevig, solide en met toekomst. Het is een plek van, voor en door Boschveld gebouwd op doorzettingsvermogen, ook als de wind even tegen zit. De fietswerkplaats heeft het beste fundament denkbaar. Dat van bewoners zelf. Of zoals Ton het tijdens een van de gesprekken noemde: 'Als de basis goed is, komt de rest vanzelf.'

Jezelf kunt zijn

Bewoners groeien en bloeien. Ze zijn bezig met activiteiten in en om de fietswerkplaats die medebewoners of zijzelf op touw hebben gezet. De trots spat eraf. Ze leren elke dag. Niet alleen hoe je een fiets maakt, maar eigenlijk over 't leven zelf. De fietswerkplaats maakt dat je steviger in je schoenen staat, beter in je vel zit en beter toegerust bent op het leven om je heen. Verschillende deelnemers en kartrekkers hebben in hun leven veel meegemaakt. Als vluchteling bijvoorbeeld. Gebeurtenissen die je voorstellingsvermogen te boven en soms ver te boven gaan. Wat is het dan fijn om praktisch met je fiets bezig te zijn in plaats van met je terugkerende herinneringen. Dat je je thuis voelt op een plek waar anderen jou snappen en een hart onder de riem kunnen steken. Dat je weer ontdekt wat kameraadschap inhoudt. Deel uitmaakt van een groep mensen die belangrijk voor je is. Dat je ergens naartoe kunt waar je jezelf kunt zijn. Of zoals iemand het eens zei: 'Op die ochtenden heb ik geen hoofdpijn.'

Centenkwestie

In Boschveld wonen niet de meest draagkrachtige Bosschenaren. Armoede is zelfs een steeds groter probleem . Nogal wat bewoners hebben in toenemende mate moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Dan is de fietswerkplaats waar je gratis je fiets kunt maken en daar ook nog hulp bij krijgt een aangename voor ziening. Tegen het noodzakelijke aan. Ahmad: 'Hier je fiets maken is voor veel mensen ook gewoon een centenkwestie.'

Ieders kwaliteit

De fietswerkplaats is een van de kroonjuwelen van Boschveld. De wereldkeuken, de Boschveldtuin, de klussendienst, de reparatiestraat en De Copernikkel zijn andere tot de verbeelding sprekende voorbeelden. Allemaal groot geworden op de Boschveld-manier. In eigen tempo en stap voor stap. Voor iedereen bij te houden en zo 'gelijkvloers' mogelijk. Met respect voor anderen en oog voor ieders kwaliteit. Trots en eigenzinnig. De fietswerkplaats verdient eigenlijk eeuwige erkenning en levenslange steun. Ook na 2016.

Openingstijden:

Maandag
10.00-13.00 uur Vrouwen leren fietsen en/of fietsenmaken
13.00-16.30 uur Bewoners leren fietsen repareren

Dinsdag
10.00-13.00 uur Vrouwen leren fietsen en/of fietsenmaken
13.00-16.30 uur Bewoners, ook jongeren leren van alles repareren: fietsen, elektrische apparaten, meubels etc.

Woensdag
10.00-13.00 uur Bewoners leren fietsen repareren
13.30-17.00 uur Kinderen 10-12 jaar leren fietsen repareren.

www.dagbestedingpub.nl

Ingang naast Kelvinstraat 23 garagebox 43 | tel. 06 33054185

Brabant Wonen

PUB

Veel bewoners van Boschveld, van jong tot oud en man en vrouw, hebben de weg naar de fietswerkplaats aan de Kelvinstraat weten te vinden. We praten in de afgelopen negen jaar - waarvan de eerste tijd in de Wijkplaats en aan de Buitendijk - al gauw over 120 kinderen, 200 vrouwen en 150 mannen. Naar schatting 75 vrouwen hebben leren fietsen. Flinke aantallen. Zij repareerden met elkaar toch gauw zo'n 2000 fietsen. Je ziet bewoners die eerder aarzelend binnenkwamen, bezig alsof ze nooit anders hebben gedaan. Mensen die nog geen ventieldopje konden losdraaien, zijn nu steunpilaren van de fietswerkplaats. Bewoners groeien en bloeien op een geleidelijke en natuurlijke manier. De Boschveld-manier. Daar beginnen waar je moet beginnen. Met respect voor anderen en oog voor ieders talent. Stap voor stap en in eigen tempo.

Dit boekje vertelt de trots van iedereen die bij de fietswerkplaats is betrokken. De verhalen laten meteen zien waarom dit soort initiatieven zo waardevol zijn. Ze zijn het cement van de wijk. De smeerolie van Boschveld, om het in fietstermen te zeggen. De verbinding tussen allerlei activiteiten en bewoners die ervoor zorgen dat Boschveld een fijne wijk is en blijft. De fietswerkplaats draagt daar op geheel eigen wijze haar steentje aan bij. Trots en eigenzinnig.